

Προστασία των νέων στους χώρους εργασίας

Οι νέοι διατρέχουν ιδιαίτερο κίνδυνο δεδομένου ότι στερούνται πείρας, κατάρτισης και ευαισθητοποίησης. Έχουν ανάγκη τόσο από σωστές συμβουλές, πληροφορίες και επίβλεψη όσο και από κατάλληλες, ασφαλείς και υγιεινές εργασίες. Για τους νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών, συμπεριλαμβανομένων των νέων που απασχολούνται σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και επαγγελματικής κατάρτισης, καθώς και εκείνων που απασχολούνται υπό το καθεστώς περιστασιακής εργασίας, ενόσω φοιτούν ακόμη στο σχολείο ή σε ανώτερες και ανώτατες σχολές, ισχύουν ειδικότεροι κανονισμοί σχετικά με τους περιορισμούς ως προς την έκθεσή τους σε κινδύνους και τα ωράρια εργασίας τους. Το παρόν τεχνικό δελτίο παρέχει μια συνοπτική παρουσίαση των απαιτήσεων ως προς τη διασφάλιση της υγείας και της ασφάλειας όλων, και ειδικότερα των νέων, κατά την εργασία. Παράλληλα, υπάρχουν άλλα τεχνικά δελτία τα οποία παρέχουν συμβουλές που απευθύνονται περισσότερο σε εργοδότες, επιβλέποντες, νέους και γονείς.

Νομοθεσία — Προστασία για όλους

Σε κάθε χώρο εργασίας θα πρέπει να εφαρμόζεται ένα κατάλληλο σύστημα διαχείρισης της ασφάλειας και της υγείας το οποίο θα διασφαλίζει την προστασία όλων και θα μεριμνά ιδιαίτερα για τις ευαίσθητες ομάδες των εργαζόμενων νέων και των νεοπροσληφθέντων.

Οι υποχρεώσεις των εργοδοτών απέναντι στους υπαλλήλους τους, ανεξαρτήτως ηλικίας, περιλαμβάνουν:

- τον προσδιορισμό των κινδύνων και τη διεξαγωγή εκτίμησης της επικινδυνότητας (1) — για τους εργαζόμενους νέους τόσο πλήρους όσο και περιστασιακής απασχόλησης, για παράδειγμα τους νέους που προσλαμβάνονται ως βοηθητικό προσωπικό τα σαββατοκύριακα ή κατά τις σχολικές διακοπές και όσους απασχολούνται σε προγράμματα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας και επαγγελματικής κατάρτισης
- την εφαρμογή ρυθμίσεων για την εγγύηση της ασφάλειας και της υγείας βάσει της εκτίμησης της επικινδυνότητας, όπου θα περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους νέους ή

τους νεοπροσληφθέντες, για εργαζόμενους που προέρχονται από γραφεία ευρέσεως εργασίας, για τους φορείς παροχής εργασιακής εμπειρίας και πρακτικής άσκησης, για τους φορείς επαγγελματικής κατάρτισης κ.λπ.

- την παροχή των κατάλληλων μέτρων οργάνωσης, στα οποία θα περιλαμβάνονται ειδικές ρυθμίσεις επίβλεψης, και την τοποθέτηση επιβλεπόντων οι οποίοι θα διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες και το χρόνο για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους
- τον προσδιορισμό τυχόν ειδικών μέτρων για άτομα που ανήκουν σε ευαίσθητες ομάδες —περιλαμβανομένων των εργαζόμενων νέων και των νεοπροσληφθέντων— και τη σαφή υπόδειξη περιορισμών στους εργαζόμενους νέους, για παράδειγμα ως προς τη χρήση επικίνδυνου εξοπλισμού.
- την παροχή πληροφοριών στους νέους σχετικά με τους πιθανούς κινδύνους που διατρέχουν στο πλαίσιο της εργασίας τους και σχετικά με τα αντίστοιχα μέτρα πρόληψης που εφαρμόζονται
- την παροχή επαρκούς κατάρτισης, καθοδήγησης και πληροφόρησης τόσο κατά την πρόσληψη όσο και μετά την αλλαγή καθηκόντων ή τη μεταβολή των συνθηκών στο χώρο εργασίας
- την προστασία ιδιαίτερως ευαίσθητων ομάδων κινδύνου από τους κινδύνους που διατρέχουν, λαμβανομένων υπόψη των ειδικών αναγκών των νέων εργαζόμενων
- τη διαβούλευση με τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους, την παροχή ελεύθερης πρόσβασης των νέων εργαζόμενων σε συζητήσεις σχετικά με θέματα ασφάλειας και υγείας και τη διαβούλευσή τους με τους εκπροσώπους των εργαζόμενων όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις ρυθμίσεις για τους εργαζόμενους νέους.

Νομοθεσία — Ειδική προστασία για τους νέους ηλικίας κάτω των 18 ετών (2)

Προτού αρχίσουν οι νέοι την εργασία τους πρέπει να διεξάγεται εκτίμηση της επικινδυνότητας, η οποία θα καλύπτει: το χώρο εργασίας, τους

(1) Η λέξη κίνδυνος έχει διπλή έννοια: είναι αφενός οτιδήποτε μπορεί να προκαλέσει ασθένεια ή τραυματισμό και αφετέρου η πιθανότητα να συμβεί κάτι τέτοιο (επικινδυνότητα).

(2) Οι παρεχόμενες πληροφορίες βασίζονται στις ελάχιστες απαιτήσεις της οδηγίας 94/33/ΕΚ του Συμβουλίου για την προστασία των νέων κατά την εργασία. Ενδέχεται, ωστόσο, η νομοθεσία που ισχύει στα κράτη μέλη όσον αφορά το ελάχιστο όριο ηλικίας για την παιδική εργασία, τα ωράρια και τις απαγορευμένες εργασίες να είναι αυστηρότερη.

φυσικούς, βιολογικούς και χημικούς παράγοντες, τον εξοπλισμό εργασίας και τη χρήση του, τις διαδικασίες, την εκτέλεση και την οργάνωση της εργασίας, καθώς και την κατάρτιση και καθοδήγηση των νέων.

Στο πλαίσιο ενός γενικού κανόνα, ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η απασχόληση νέων ηλικίας κάτω των 18 ετών σε εργασίες που:

- υπερβαίνουν τις σωματικές ή πνευματικές ικανότητές τους
- συνεπάγονται την έκθεσή τους σε τοξικές ή καρκινογόνες ουσίες
- συνεπάγονται την έκθεσή τους σε ακτινοβολίες
- συνεπάγονται την έκθεσή τους σε υπερβολικές θερμοκρασίες, θόρυβο ή δονήσεις
- παρουσιάζουν κινδύνους τους οποίους είναι πιθανόν οι νέοι να μην μπορούν να αναγνωρίσουν ή να αποφύγουν λόγω έλλειψης πείρας ή κατάρτισης ή λόγω αμέλειας ως προς την ασφάλεια.

Οι νέοι ηλικίας κάτω των 18 ετών αλλά άνω του ορίου ηλικίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης μπορούν να αναλαμβάνουν τις προαναφερόμενες εργασίες υπό εξαιρετικές συνθήκες, εφόσον:

- αυτές είναι απαραίτητες για την επαγγελματική τους κατάρτιση.
- αυτές εκτελούνται υπό την επίβλεψη αρμόδιου προσώπου.
- οι κίνδυνοι ελαχιστοποιούνται κατά το μέγιστο δυνατόν.

Στους εργαζόμενους νέους δεν πρέπει να επιτρέπεται να απασχολούνται σε εργασίες που εξακολουθούν να παρουσιάζουν σημαντικούς κινδύνους, παρ' όλες τις προσπάθειες που καταβλήθηκαν για τον περιορισμό τους.

Τα ωράρια εργασίας των εργαζόμενων νέων υπόκεινται σε περιορισμούς. Επίσης, οι νέοι δικαιούνται μεγαλύτερες περιόδους ανάπαυσης απ' ό,τι άλλοι εργαζόμενοι, ενώ απαγορεύεται κατά κανόνα να απασχολούνται σε νυχτερινές εργασίες.

Μαθητές άνω των 13 ετών: στα κράτη μέλη που επιτρέπουν υπό προϋποθέσεις σε παιδιά ηλικίας κάτω από το εθνικό ελάχιστο όριο ηλικίας υποχρεωτικής εκπαίδευσης να εργάζονται, ισχύουν αυστηροί περιορισμοί ως προς τα ωράρια εργασίας, τη νυχτερινή εργασία, το είδος της εργασίας και τις απαιτούμενες περιόδους ανάπαυσης ανάλογα με την ηλικία, ενώ επιτρέπεται μόνο η εκτέλεση των λεγόμενων «ελαφρών» εργασιών, ακόμη και όταν η ηλικία τους υπερβαίνει το εθνικό ελάχιστο όριο ηλικίας για την ανάληψη εργασίας. Οι γονείς ή οι νόμιμοι κηδεμόνες παιδιών σχολικής ηλικίας πρέπει να ενημερώνονται σχετικά με τα αποτελέσματα της εκτίμησης της επικινδυνότητας και τα μέτρα ελέγχου που εφαρμόζονται για την ασφάλεια των παιδιών τους, προτού αυτά αρχίσουν να εργάζονται.

Συμβουλευθείτε τη νομοθεσία της χώρας σας, για να μάθετε επακριβώς τις απαιτήσεις σχετικά με την ασφάλεια, τις απαγορεύσεις ανάλογα με το είδος εργασίας, τις νόμιμες ηλικίες παιδικής εργασίας, τους περιορισμούς ως προς τα ωράρια εργασίας και τις απαιτήσεις για τη χορήγηση των σχετικών αδειών.

Δικαιώματα των εργαζομένων

Όλοι οι εργαζόμενοι, μεταξύ αυτών και οι νέοι, έχουν το δικαίωμα:

- να γνωρίζουν ποιους κινδύνους διατρέχουν στο χώρο εργασίας τους, τι πρέπει να κάνουν για να παραμείνουν ασφαλείς και σε ποιες ενέργειες πρέπει να προβούν σε περίπτωση ατυχήματος ή έκτακτης ανάγκης
- να λαμβάνουν πληροφορίες, οδηγίες και κατάρτιση στα θέματα αυτά, ανάλογα με το είδος της εργασίας τους και χωρίς να επιβαρύνονται χρηματικά.
- να εφοδιάζονται με τον απαιτούμενο προστατευτικό εξοπλισμό, χωρίς να επιβαρύνονται χρηματικά.
- να συμμετέχουν και να διαβουλεύονται με τους εργοδότες τους σε θέματα ασφάλειας, διατυπώνοντας ερωτήσεις και αναφέροντας τυχόν επικίνδυνες πρακτικές ή συνθήκες.

Σε περίπτωση που οι νέοι εργαζόμενοι έχουν αμφιβολίες σχετικά με την ασφάλεια οποιασδήποτε πτυχής της εργασίας τους και των καθηκόντων που τους έχουν ανατεθεί, τότε έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση να ενημερώσουν τον επιβλέποντά τους σχετικά με τους προβληματισμούς τους. Κατ' επέκταση έχουν το δικαίωμα να αρνηθούν να αναλάβουν επικίνδυνες εργασίες. Το γεγονός ότι ο προϊστάμενος ή κάποιος συνάδελφός τους αναλαμβάνει επικίνδυνες εργασίες δεν συνεπάγεται για τους νέους την ίδια υποχρέωση.

Υποχρεώσεις των εργαζομένων

Η ασφάλεια είναι μια συμμετοχική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας και μεν την κύρια ευθύνη για τον εντοπισμό των κινδύνων και την εφαρμογή προληπτικών μέτρων φέρουν οι εργοδότες, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι εργαζόμενοι απαλλάσσονται υποχρεώσεων. Όλοι οι εργαζόμενοι, περιλαμβανομένων των νέων, υποχρεούνται διά νόμου να φροντίζουν τον εαυτό τους και τους συναδέλφους τους και να συνεργάζονται με τον εργοδότη τους σε θέματα υγείας και ασφάλειας. Για παράδειγμα, είναι υποχρεωμένοι:

- να εφαρμόζουν όλους τους κανόνες, τις οδηγίες και τις γνώσεις που αποκομίζουν από την κατάρτισή τους σε θέματα ασφάλειας αλλά και χρήσης εξοπλισμού και μηχανημάτων, διατάξεων προστασίας ή ατομικού προστατευτικού εξοπλισμού όπως γάντια ή μάσκες και
- να αναφέρουν τυχόν κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια στους επιβλέποντές τους.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ασφάλεια των εργαζόμενων νέων, σε συνδυασμό με επιπρόσθετα τεχνικά δελτία, επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο του οργανισμού στη διεύθυνση <http://ew2006.osha.eu.int/>. Συμβουλές σε θέματα πρόληψης και συνδέσμους (links) για καλές πρακτικές που αφορούν συγκεκριμένους κινδύνους και χώρους εργασίας θα βρείτε στη διεύθυνση <http://osha.eu.int/>. Οι συμβουλές παρέχονται από εθνικές αρχές, συνδικάτα και ενώσεις εργαζομένων.

Το πλήρες κείμενο της οδηγίας 94/33/EK του Συμβουλίου για την προστασία των νέων κατά την εργασία διατίθεται στη διεύθυνση <http://osha.eu.int/data/legislation/18>

Η οδηγία θεσπίζει τα ελάχιστα πρότυπα, επομένως είναι σημαντικό να βεβαιωθείτε για όλες τις απαιτήσεις της νομοθεσίας και των συστάσεων που εφαρμόζονται σε εθνικό επίπεδο.

Περισσότερες πληροφορίες

Ελλάδα: πληροφόρηση από τον εθνικό εστιακό πόλο: www.yypak.gr

Κύπρος: πληροφόρηση από τον εθνικό εστιακό πόλο: www.mlsi.gov.cy

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Τηλ. (34) 944 79 43 60, φαξ (34) 944 79 43 83

information@osha.eu.int